

Alumni-podcast: Segregaatio koulutuksessa ja työelämässä - Haastattelussa Halla Kreus

Onko sukupuolella väliä työelämässä? Alumnipodcastissa toimittaja Maryan Abdulkarim haastattelee Oamkista valmistuneita naisia. Tässä jaksossa haastatteluvuorossa on Halla Kreus. Hän on opiskellut Oamkissa tietojenkäsittelyn puolella tradenomiksi.

Podcast on tuotettu NAU -Naiset tasa-arvoisesti uralle -hankkeessa, jossa Oamk on mukana. NAU-hankkeen tavoitteena on edistää naisten tasa-arvoista työelämään siirtymistä ja uralla etenemistä. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto ja rahoituksen on myöntänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

[musiikkia]

MARYAN ABDULKARIM:

Tervetuloa Alumni-podcastin pariin. Minä olen Maryan Abdulkarim, ja toimitan tätä podcastia. Sukupuolelleen epätyypillisillä aloilla opiskelevat saattavat olla ainokaisia koulutusohjelmissaan. Naiset tasa-arvoisesti uralle eli NAU! -hanke pyrkii luomaan korkeakoulutukseen ja työelämään pysyvää kulttuuria, joka mahdollistaa rakenteellisesta epätasa-arvosta keskustelemisen ja siihen liittyvien ongelmien korjaamisen. Tässä sarjassa keskustellaan Oulun ammattikorkeakoulun alumnien kanssa heidän koulutus- ja työpoluistaan.

HALLA GREUS:

Olen Halla Greus. Olen tosiaan valmistunut OAMK:in kaksoistutkinnosta tietojenkäsittelyn tradenomina. Suoritin kouluni puoliksi Oulussa ja puoliksi Saksassa. Ja sen jälkeen olen nyt jälleen kerran Oulun ammattikorkeakoulun listoilla, mutta ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon parissa. Tavallaan jatkanut sitten tällä samalla polulla. Olen samaan aikaan töissä tuottajana, ja se on hyvin näihin opintoihin liittyvää työtä ollut.

MARYAN ABDULKARIM:

Okei. No mitä sinulle kuuluu tällä hetkellä? Kerro vähän siitä, mitä nyt teet työksesi.

HALLA GREUS:

Juuri tällä hetkellä tosiaan olen tuottajana. Tai se on minun tittelini. Ja se on vähän sellainen, se ei itsessään koskaan kerro kenellekään, mitä minä teen. Se voi olla vähän kaikkea. Ja toinen, jolla on sama titteli, saattaa tehdä ihan erilaista työtä kuin sitten minä. Minun työnkuvaani kuuluu niin sisällöntuotanto kuin web-kehityskin, ja sitten kaikki digitaalisen materiaalin käsittely oikeastaan.

MARYAN ABDULKARIM:

Joo, siinä olet oikeassa, että tuottaja-titteli on sellainen, mikä ei usein avaa sitä itse työtä, mitä kukin tekee. Olen joskus leikkisästi sanonut, että yksi keskeisistä tehtävistäni tässä

elämässä on tuottaa lasteni arki. Koska se on myös tosi paljon sitä hallinointia, kalenterit ja muuta. Sitten taidon puolella ehkä enemmän tulee törmättyä tuottajiin. Mutta sinun tuottajan tittelisi takana on sitten nimenomaan nämä, mitä äsken kuvailit, tehtävät mitä teet. Jolloin seuraava kysymykseni on, että silloin kun olit lapsi, niin oliko tämä sinun haaveammattisi? Oletko nyt sellaisessa tehtävässä, mistä haaveilit pienenä?

HALLA GREUS:

Muistelen etäisesti, että olen ehkä haaveillut olevani palomies tai prinsessa. Että ei. Mutta kyllä senkin voi löytää tästä. On vähän sellaista johtamista ja sellainen erilainen valtakunta tässä. Ja kaikenlaisia pieniä tulipalojen sammutteluja sitten vähän siellä sun täällä. Huomaan toimistolla monesti, että kun minua kutsutaan, niin se on sellainen "oho, apua, hups, mitä tapahtui". Niin sitten menen sinne.

MARYAN ABDULKARIM:

Eli voisiko sanoa, että tietyllä tapaa sinun lapsuudenhaaveet ovat toteutuneet? Vähän eri näköisenä, kuin mitä silloin pienenä ajattelit, mutta kuitenkin?

HALLA GREUS:

Joo. Kyllä minä voin pitää ihan yhtä hienoa mekkoa päällä, mitä silloinkin. Että tavallaan.

MARYAN ABDULKARIM:

Mitä, kun sanoit, että olet opiskellut osin Oulussa ja osin Saksassa, niin miten sinä tällaiseen ratkaisuun päädyit?

HALLA GREUS:

No sitä tarjottiin silloin, kun Oulussa aloin opiskelemaan. Tai oikeastaan, kun menin ensimmäistä kertaa kouluun, oli orientaatiopäivä. Ja siellä jo sanottiin, että hei, jos olet opiskellut datanomiksi, niin voit aloittaa suoraan toiselta vuodelta. Ja olin, että no minähän olen opiskellut datanomiksi, ja aloitin sitten suoraan toiselta vuodelta. Ja sinä aikana jotenkin päädyin sitten siihen, että kun tarjottiin sitä kaksoistutkinnon mahdollisuutta, sitten pitäisi vuosi opiskella Saksassa, että kyllä minä nyt voisin siihenkin sitten lähteä. Niin minä sitten valmistuin aika lyhyessä ajassa siihen kaksoistutkintoon sen avulla, että se ensimmäinen vuosi meni pääasiassa hyväksiluvuilla ja sellaisilla koesuorituksilla.

MARYAN ABDULKARIM:

Mikä sinua sitten auttoi siihen, että valmistuit niin nopeasti siitä?

HALLA GREUS:

Ehkä se sellainen persoonallisuuden olemassa oleva ominaisuus. Minulla on vähän sellaista liikasuorittamiseen taipuvuutta. Ja siihen hetkeen elämässäni sopi tosi hyvin se, että tulikin

yhtäkkiä ihan hirveästi siihen pöydälle tehtävää ja suoritettavaa. Ja sitten sitä on jälkikäteen vähän hirvitellytkin, että hetkinen, miten minä nyt oikeasti, miksi lähdin tuohon. Ja minulla kesti jonkin aikaa sitten tavallaan palautuakin siitä suorittamisesta. Mutta nyt, kun se on historiassa, niin se on ihan siisti juttu. En uudestaan suunnittelisi samanlaista.

MARYAN ABDULKARIM:

Sellainen aika kultaa muistot. Miltä sinusta on tuntunut se opiskelu Oulun ammattikorkeakoulussa? Oletko huomannut siellä mitään vaikeuksia tai haasteita, tai mikä on ollut erityisen ilahduttavaa?

HALLA GREUS:

No se lähiopiskelu oli ehkä sillä lailla helpompaa, että se oli sitten myös aikataulutettua. Kun oli ne päivät tietenkin siihen, ja pelkästään siihen opiskeluun. Minä itse valitsin myös sen, että en ole töissä samaan aikaan silloin, kun opiskelen päiväopintoja. Toki olin silloin Trapestilla sitten töissä, mutta siitä sai opintopisteitä, se laskettiin kouluksi. Se oli ihan mukavaa. Se oli etenevää sillä tavalla, että se eteni tosi nopeasti. Siitä tuli minulle itselleni tosi hyvä fiilis, että tavallaan sain aika tehokkaalla aikataululla sitten tehtyä niitä suorituksia. Ja Saksan opinnot olivat minulle tosi haasteellisia. Ne olivat hyvin eri tyyliä, mitä Suomessa on tottunut opiskelemaan. Suomessa oli ehkä sellaista, että opeteltiin vähän ja sitten tehtiin itse, ja opeteltiin sen tekemisen ohessa. Että oli vähän sellaista käytännönläheisempää. Ja sitten Saksassa olikin aika sellaista, että istutaan luennoilla, luetaan illat ja sitten pelätään sitä koekautta, mikä lähestyy väijäämättä kalenterissa. Ja sitten on kaksi viikkoa kokeita, ja koetetaan muistaa kaikki ulkoa. Se oli minulle tosi vaikeaa se koekausi ja niiden suorittaminen.

MARYAN ABDULKARIM:

Joo. Kuulostaa kyllä tosi haastavalta, jos pitää kaikki osaaminen näyttää nimenomaan kokeiden kautta.

HALLA GREUS:

Joo. Ja sitten, kun oli mieltänyt vielä, että ammattikoulut ja ammattikorkeakoulut ovat juuri käytännönläheisempää opiskelua, ja sitä varten minä sitten olen valinnut sen tavan opiskella. Niin silloin kyllä tuli vähän sellainen kulttuurishokki siinä sivussa. Mutta kyllä sekin sitten sujui. Siellä oli kuitenkin hyvä tukiverkosto, ja löytyi kavereita, joiden kanssa sitten opiskella. Nyt sitten nämä etäopinnot, mitä teen, olen tässä nyt reilun puoli vuotta ollut tätä ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittamassa. Ja tämä on juuri se, että minulla on vauvavuosi ollut kesken, ja palannut töihin vanhempainvapaalta ja sitten aloittanut sen koulun siinä samalla. Jos se olisi ollut lähiopintoina, niin en olisi harkinnutkaan. En olisi pystynyt mitenkään, se olisi ollut jotenkin ihan älytöntä. Mutta jotenkin se sitten etänä sujuu. Joskus osallistuu luennoille livenä ja sitten joskus katsoo niitä jälkikäteen nauhoituksina ja tekee tehtäviä. Se syksy oli aika hankala, kun se tutkinto on ihan uusi. Se on ensimmäistä kertaa toteutusena. Ja sen huomasi, että siinä on aikamoisia kasvukipuja. Se tuntui sellaiselta, että se oli opiskelijana hiukan raskas, ja suunniteltu vähän turhan

vauhdikkaaksi ihmiselle, joka oikeasti on töissä siinä sivussa, jolla on muuta elämää. Ja aika paljon siihen on sitten puhuttukin, että on tulossa muutoksia. Ja tämä kevät on ollut paljon helpompaa sen puolesta.

MARYAN ABDULKARIM:

No se on hyvä kuulla. Tuota olen joskus pohtinut, kun työelämässä puhutaan aika paljonkin loppujen lopuksi siitä perheen ja työn yhteensovittamisesta, mutta sitten vähemmän kuulee vastaavaa keskustelua opiskelun ja perheen yhteensovittamisesta tai muun elämän. En tiedä, oletko samaa mieltä, oletko törmännyt siihen, että oletus siitä, että ihminen, joka opiskelee, niin se opiskelu on ikään kuin se elämän keskeisin asia sillä hetkellä?

HALLA GREUS:

Joo. Ja jotenkin sellainen olo tuli silloin siinä syksyllä, että vaikka sitä oltiin mainostettu, että nyt opiskellaan, että tätä voi tehdä töiden ohessa, niin sitten jotenkin, että jos tehdään töiden ohessa, niin se tarkoittaa sitä, että töiden jälkeen se aika, mitä käytetään myös opiskeluun, on se aika, mitä käytetään kaikkeen muuhunkin. Ei ihminen voi karsia perhettä ja harrastuksia kuitenkaan pois, vaikka sitten haluaisikin opiskella. Jos se luvataan siihen töiden sivuun, niin sitten pitää luvata kyllä paljon muutakin.

MARYAN ABDULKARIM:

Kyllä. Miten sitten, kun puhutaan tästä segregatiosta koulutuksessa ja työelämässä, niin oletko itse törmännyt siihen? Oletko huomannut opiskellessa tai työelämässä, että alalla on enemmän tiettyä sukupuolta?

HALLA GREUS:

Kyllähän se nyt aika karusti näkyy suoraan luokahuoneessa, kun lähtee tälle alalle. Vaikka sillä ei muuten ollut mitään merkitystä, niin kyllä sitten miespuolisia, miesoletettuja on yleensä valtaosa ryhmäkoosta. Meilläkin ryhmässä, välillä olin luokahuoneessa ainoa nainen, ja välillä meitä oli kolme. Ja sitten kun ryhmäkoko saattaa kuitenkin olla useita kymmeniä. Kyllä sen huomaa sen eron.

MARYAN ABDULKARIM:

Oliko tällä mitään vaikutusta siinä sitten opiskelun arjessa? Tuliko sellaisia tilanteita, että koit, että sukupuolestasi on jollain tavalla haittaa tai hyötyä?

HALLA GREUS:

No en oikeastaan kumpaakaan. AMK:lla minulle ei ollut sellaista oloa, että sillä olisi ollut oikeastaan mitään merkitystä. Ehkä sitten sekin, että omat harrastukset ovat myös näissä miesvaltaisissa harrastuksissa, pelaan videopelejä. Oikeastaan siinä se sitten onkin. Niin sitten sen huomasi kanssa siinä, että ei se oikeastaan vaikuttanut sitten. Ei kaivannut sitä

samaistumis pintaa tai sellaista saman sukupuolisista ihmisistä. Se sukupuolisuus ei oikeastaan ollut merkityksellistä minulle.

MARYAN ABDULKARIM:

Miten sitten suhtautuminen sinuun? Tuliko tilanteita, missä sinun sukupuolesi perusteella tehtäisiin oletuksia kyvykkyydestäsi alalla tai siitä, että kuulutko siihen? Vai oliko se kaikille itsestään selvää, että totta kai, vaikka tässä on enimmäkseen miehiä, miesoletettuja, niin ihan yhtä lailla voi olla naisia tai naisoletettuja?

HALLA GREUS:

Koulussa ei ehkä niinkään. Aina löytyy sellaisia joitain yksilöitä, jotka tytöttelee tai vähättelee. Tai ovat juuri sellaisia, että ihan hyvin sinä teet, vaikka oletkin tyttö. Ja sitten oikeastaan, en muista erityisesti, onko niitä ollut AMK:n aikana tai jo AMK:sta, että oliko niitä sitten ryhmässä tai opettajissa. Ei ole ainakaan jäänyt sillä lailla mieleen. Ne jotenkin aika tehokkaasti vain filletteröi itse pois, kun siihen on tavallaan tottunut, että se on aina vastassa. Tulee vähän aliarvostetuksi ihan suoraan sitä varten, että no eiväthän nyt tytöt voi tällaista tietää. Mietin tätä vähän etukäteenkin, että olisiko joitain oikein esimerkkejä. Ja itse asiassa muistan, kun olin opiskelemassa datanomiksi. Eli silloin, kun olen ollut teini. Ohjelmoinnin opettajani aloitti ensimmäisen tuntinsa sillä, että yksikään tyttö ei ole hänen kurssistaan saanut vitosta. Ja vitonen olisi ollut paras numero. Ja minä vähän pahastuin, enkä sillä lailla edes kauhean vähää. Ja joku aika sen jälkeen hän sitten kysyi minulta, että mikä siinä on, että miksi näytät aina siltä, että vihaisit minua. Kysyin sitten häneltä, että mitä luulet, miksi näytän siltä. Se oli tosi vaikea keskustelu sen ihmisen kanssa. Olin kuitenkin itse vielä käytännössä lapsi, ja ainakin ihan lapsenkengissä siinä. Että miten pidän puoliani jossain ammatillisessa maailmassa. Niin se oli jotenkin aika karu sellainen opetus siitä. Hän vain pystyi sen sanomaan, kukaan ei siitä välittänyt, ja minä en itsekkään siitä suoraan sitten heti sanonut. Ennen kuin hän otti sen itse puheeksi, että miksi minulla on niin huono asenne häntä kohtaan.

MARYAN ABDULKARIM:

Ihan hirveä tilanne joutua. Mietin, kun on jonkin verran niitä ihmisiä, jotka saattavat sitten jättäytyä koulutuksesta vastaavien kokemusten takia. Jos he ovat ainoita huoneessa ja kokevat, että heihin ei suhtauduta samalla tavalla kuin muihin. Mutta sinä olet kuitenkin pitänyt kiinni alavalinnastasi ja jatkanut, ja nyt kouluttaudut ylempään korkeakoulututkintoon. Niin miten sinä kertoisit jollekin nuorelle, joka vaikka pohtii, että hänestä tuntuu, että hän ei kuulu tähän, kun häneen suhtaudutaan... Että vaikka se ala itsessään kiinnostaa, ja se on se, mitä haluaa tehdä, mutta se ympäristöstä tuleva paine olisi liikaa. Niin mikä sai sinut jatkamaan ja jotenkin painamaan eteenpäin? Ja mikä voisi inspiroida muita vastaavassa tilanteessa olevia?

HALLA GREUS:

Tosi vaikea kysymys. En ole ihan varma. Koska jotenkin olen aina vain valunut kohti tätä samaa alaa. Lähdin kerran Turussakin opiskelemaan IT-tradenomiksi, tai tietojenkäsittelyn

tradenomiksi. Ja siellä se jäi minulla kesken, ja ajattelin, että en enää ikinä opiskele mitään. Ja sitten jotenkin, vuosia vuosia myöhemmin, päädyin Ouluun, ja sitten päädyin OAMK:iin opiskelemaan. Sitten vain huomasi, että olen tätä samaa alaa opiskelemassa taas. Ja jotenkin se sitten vain oli sopivampi aika ja paikka minulle. Sieltä löytyi sitten se, mikä kiinnosti enemmän ja sai sitten pysymään siinä.

MARYAN ABDULKARIM:

Saanko kysyä, miksi se keskeytyi Turussa se opiskelu?

HALLA GREUS:

Minulla oli silloin paljon kaikkea huonoa elämässäni. Ja sitten minulla ei ollut aikaa sille opiskelulle. Ja se tuntui sellaiselta, että se ei myöskään kiinnosta minua. Palkka kiinnosti enemmän, niin menin töihin.

MARYAN ABDULKARIM:

Joo. Ihan ymmärrettävää. Kun siis se tuntuu usein, että ihmiset, jotka saattavat olla, jos vaikka miettii ainoa huoneessa -tyyppisiä tilanteita, että on tosi paljon kiinni siitä omasta sinnikkydestä, että pitää jotenkin... Sitten mietin, että mitä ympäristö voisi tehdä, mitä esimerkiksi Oulun ammattikorkeakoulu tai muut korkeakoulut voisivat tehdä, jotta ne ihmiset, jotka sitten hakeutuvat aloille, missä he jäävät vähemmistöön, voisivat silti kokea, että on ihan ok olla siinä. Ja että tulee otettua yhtä vakavasti kuin muut.

HALLA GREUS:

No siinä on ehkä juuri sitten se ryhmänohjaajien ja niiden vetäjien vastuu. Että he avaavat sellaisen mahdollisuuden. Tavallaan puhutaan siitä, että tällainen ongelma on, ja että tästä voi tulla sanomaan. Että sen ongelman kanssa ei tarvitse jäädä sitten yksin. Niin kuin minäkin pitkään olin sen kanssa yksin, että tytöt eivät vaan voi saada parasta numeroa, koska luulin, että se johtuu siitä, että tytöt on tyttöjä. Mutta hän ilmeisesti koki sanoneensa sen sitä varten, että ei vain ole sattunut sillä lailla. Mutta mielestäni se oli aika hyökkäävä aloitus. Ja en olisi itse aloittanut sitä keskustelua hänen kanssaan, jos ei hän itse olisi ottanut sitä puheeksi. Mutta sitten, jos minun ryhmänohjaajani olisi puhunut siitä muuten vain, että millaista on olla ainoa tyttö siinä ryhmässä. Silloin minä kuitenkin olin 16-vuotias, ja osa ryhmästä oli vähän vanhempia, mutta pääasiassa me olimme kaikki muutkin 16-vuotiaita. Ja siellä oli minun lisäksi sitten yksi tyttö. Se oli ehkä vähän sellainen, tai huomasi olevansa vähän ehkä altavastaajana. Ja silloin sitä tytöttelyä tuli toki paljon enemmän. Ja sitten sitä kiusaamista tuli silloin kanssa oikeastaan merkonomipuolelta, joka oli naisvaltainen. Se vähän yllätti minut. Että minun oma ryhmäni, missä olin ainoana siellä, ja olisi oletuksena ollut se, että sieltä ryhmän sisältä tulisi sitä piikittelyä, niin enemmän sitä piikittelyä tuli sitten niiltä ulkopuolisilta, jotka eivät tajunneet sitä kuviota. Että miksi siellä on yksi tyttö siellä porukassa.

MARYAN ABDULKARIM:

Voi että. Mutta tuo on hyvä vinkki, että tavallaan ne auktoriteetit niissä opetustilanteissa, ryhmien ohjaajat, lehtorit, että he voivat ottaa puheeksi. Ja he voivat ikään kuin jo lähtökohtaisesti mahdollistaa sen, että jos tulee tuollaisia fiiliksiä tai toimintaa, joka kohdistuu itseen, niin siitä on lupa tulla puhumaan. Ja että siitä kannattaa tulla puhumaan, jotta he sitten voivat puuttua siihen.

HALLA GREUS:

Joo. Ja annetaan sille tilaa, että se on ihan olemassa oleva asia, ja ei tarvitse pelätä siitä puhumista. Koska eivät kaikki, jotka sanovat törppöjä asioita, tee sitä sitä varten, että he haluavat olla vihaisia tai ole sitä mieltä, että nuo ovat jotenkin huonoja. Paljon on sellaisia fraaseja ja maneereja, mitä ihmiset tekevät, kun he puhuvat tytöistä videopeleissä tai IT-alalla. Ne ovat vain tapana. He eivät oikeastaan tarkoita niillä mitään. Niin sitten se, että siitä saa puhua ja siitä saa huomauttaa, että hei, noin ei ehkä kuulu sanoa.

MARYAN ABDULKARIM:

Huomaatko, että jotain muutosta on ilmassa, kun nyt yhä enemmän uutisoidaan, että on joitain isoja pelejä, missä pääosassa on naishahmo? Tai supersankarielokuvia, missä naishahmoilla on muutakin roolia kuin tukea niitä miehiä. Huomaatko, että siinä skenessä, kulttuurissa tapahtuu myös muutosta?

HALLA GREUS:

En oikeastaan. Jopa hiukan huolestuttavasti kuulen itse niihin liittyen enemmän sitten sitä naisvihaa. Se aiheuttaa sellaista ikävää kommenttia, kun väkisin tehdään jostain, vaikka siinä ei olisi sitten ollut merkitystä. Se on ehkä vähän sellainen vastareaktio sitten siihen, ja minä en niinkään sitten ole nähnyt sitä, että siinä olisi ollut positiivista vaikutusta. Muuta kuin sitten se, kun siellä on se nuori, joka ei näe omaa edustustansa, niin nyt näkeekin sen. Toivottavasti hän ei vain päädy niille vihaisille foorumeille, missä sitten kritisoidaan sitä.

MARYAN ABDULKARIM:

Ja ehkä ne nuoremmat pelaajat, jotka ikään kuin aloittavat sen peliuransa niin, että on hyvin erilaisia hahmoja niissä peleissä, niin heille se on ehkä normaalimpaa, kuin sitten vähän vanhemmille, jotka ovat vähän kasvaneet sen kanssa, että peleissä on toimijoina miehiä, ja naiset ovat siinä sitten ehkä enemmän koristeena.

HALLA GREUS:

Joo, se on ihan totta. Sitten, kun se on normaalimpaa ja tavallista, niin sitten se ei ole enää muutosta. Sitten se ei enää sillä lailla järkytä. Sekin on vähän nurinkurista, että ihmiset, jotka kokevat, että sillä ei ole mitään merkitystä, niin kuitenkin saattavat puhua tosi vihaisesti siitä, kun sitä koetetaan muuttaa. Jos sillä ei ole merkitystä, niin miksi suutut noin paljon siitä.

MARYAN ABDULKARIM:

Sehän se ironia on. Niin kauan, kun saadaan ne hahmot pidettyä valkoisina cis-heteromiehinä, niin sillä ei ole mitään merkitystä. Mutta heti, kun muutetaan, niin huomataan, että olihan sillä merkitystä, että näyttää juuri tältä eikä miltään muulta.

HALLA GREUS:

Jep.

MARYAN ABDULKARIM:

Hei, kiitos tosi paljon. Oli tosi kiva jutella kanssasi.

HALLA GREUS:

Joo, kiitos samoin.

[musiikkia]